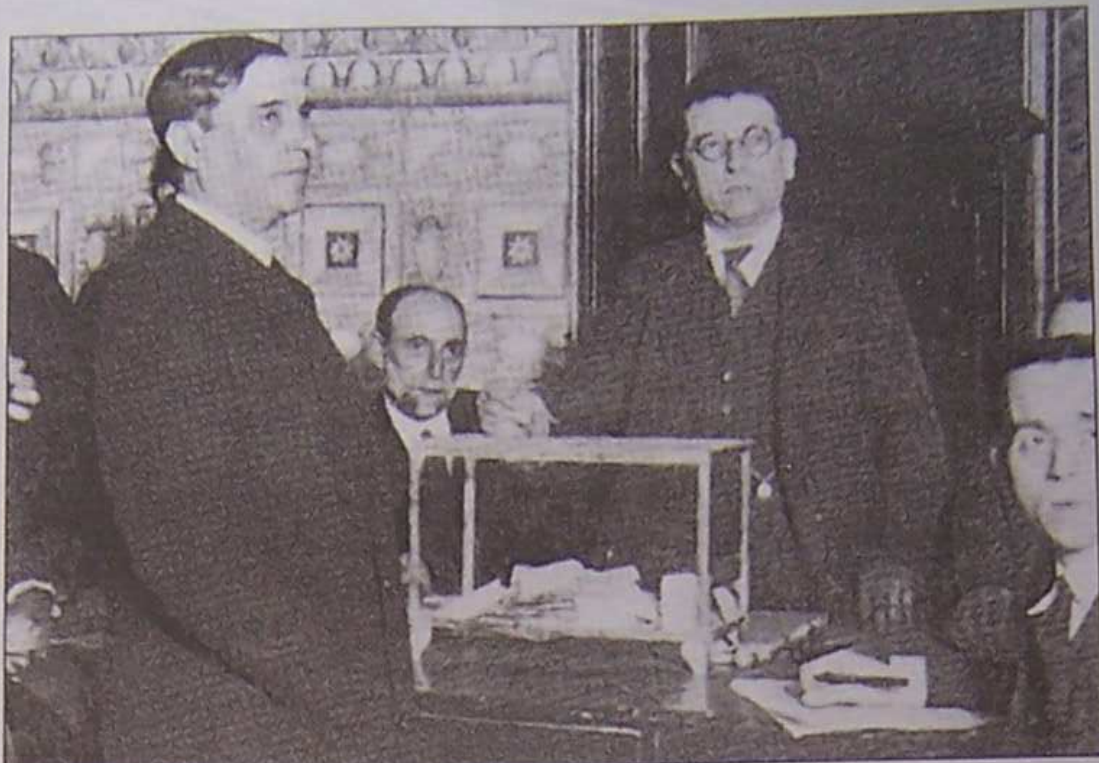

1932 00 001

Valencians del segle XX

Lluís Lúcia, en el moment de votar en les eleccions municipals de 1931.

LLUÍS LÚCIA

Víctima dels uns i dels altres

FRANCESC PÉREZ I MORAGÓN

El lector té en la memòria, sens dubte, els versos, ja tòpics, d'Antonio Machado: "Españolito que vienes al mundo! te guarde Dios! una de las dos Españas! ha de helarte el corazón". És ben possible que no els coneguera, Lluís Lúcia, versificador també, a la seua manera. En qualsevol cas, el pronòstic de Machado no estava escrit per a ell, símbol potser adventici del drama que per a molts significà la guerra d'Espanya. Quan s'inicià, començaren a caure-li damunt, successivament, les dues, les quatre-centes o les quaranta mil gelades espanyoles que s'havien anat concentrant en el mapa de l'Estat.

Fins aquell moment — juliol del 1936 — tot li havia anat passablement bé. Era un polític i un periodista d'èxit garantit. Quan començaren a tronar les armes, passà a ser un simple presoner — sense llibertat futura — de situacions que no podia controlar.

El mateix va desencadenar el canvi d'expectatives amb un telegrama enviat des de Benicàssim el 19 de juliol, dos dies després de la revolta militar a l'Àfrica. Les paraules eren clares: "Como ex ministro de la República, como jefe de la DRV, como diputado y como español, levanto en esta hora grave mi corazón por encima de todas las diferencias políticas, para ponerme al lado de la autoridad que es frente a la violencia y la rebeldía la encarnación de la República y de la Patria".

No sé ara a qui anava adreçat el famós telegrama que una filla de Lúcia s'encarregà de cursar des de Benicàssim — al costat de les Platgetes on estiuja Aznar —, llavors un lloc reservat per a les vacances d'alguns notables de Castelló, de València o de Tortosa. En qualsevol cas, la declaració va ser immediatament aprofitada per la propaganda republicana, sense que aconseguira cap dels efectes que l'autor podria haver esperat.

S'ha especulat sobre la possibilitat que volguera salvar el seu partit — la Derecha Regional Valenciana — d'una revenja i ell mateix així ho declarà en la seua

defensa davant del tribunal franquista. Si fóra així, Lúcia no hauria demostrat una gran capacitat per a interpretar la situació política, perquè nombrosos militants de l'organització foren perseguits i, alguns, assassinats. Ell mateix hagué de fugir i amagar-se al camp, a les comarques interiors del nord del país, fins que al febrer del 1937 fou detingut per membres de la Federació Anarquista Ibèrica (FAI) en un mas de Cantavella i tancat en diverses presons. Un dia abans que els franquistes entraren a Barcelona, aconseguí escapar de la cel·la. Presentat voluntàriament poc després a les noves autoritats, fou jutjat sobre la base del sumari preparat pels tribunals republicans i, per l'octubre del 1940, condemnat a mort, si bé Franco li commutà la pena per la de trenta anys de privació de llibertat.

Confinat a Mallorca, tornà a València el 1942, greument malalt, i hi morí aquell any.

Aquest fou el final, quasi absurd, d'un polític que havia començat en el carlisme per a evolucionar cap a la democràcia cristiana. Quan el 1930 fundà la Dreta Regional Valenciana i, sobretot, després de la proclamació de la República, aconseguí aglutinar entorn seu bona part de les forces de dreta en una organització capdavantera entre les que tenien la mateixa orientació i que s'agruparien en la Confederación Española de Derechas Autónomas (CEDA), dirigida per Gil Robles. La base programàtica de la DRV fou el llibre de Lúcia *En estas horas de transición* (1930). El periodista i advocat valencià, nascut a les Coves de Vinromà el 1888, director del *Diario de Valencia* (1912-14 i 1918-36), fou diputat (1933 i 1936) i ministre de Comunicacions (1935) i d'Obres Públiques.

Lúcia estigué al corrent dels preparatius per a la insurrecció del 1936. De fet, membres destacats

del seu partit hi participaven activament. Tanmateix, ell se'n mantingué al marge. Arran de l'assassinat de Calvo Sotelo, marxà a França, però només hi estigué uns dies, perquè preferí tornar i el 18 de juliol ja era a Benicàssim per a signar, amb el telegrama que hem reproduït, el seu destí.

Profundament religiós, Lúcia fou vist així per l'historiador Jesús Pabón, company seu en el grup parlamentari de la CEDA: "Más cerca en política del iluminado que del técnico, su catolicismo está lleno de fervores generosos; sentimiento de la vida como expiación propia, como caridad para el prójimo". El cert és que en els governs radicalcedistes tingué carteres eminentment tècniques i que, ja el 1917, abordà la situació de l'economia agrària valenciana, enmig de la

Gran Guerra, en el recull d'articles *Problemas regionales. Valencia y la guerra. Unas lecciones de educación política y económica a propósito de la crisis frutera de Levante*.

En una època en què l'oratória constituïa un instrument impres-

cindible en el bagatge dels polítics que volien influir en l'opinió pública, Lúcia tingué fama pels seus discursos, pels mitings, on no faltava la presència de capellans i, presidint els actes, alguna imatge religiosa. És indubtable que tingué autèntics dots de líder, hàbil per a arrossegar masses i vots amb missatges que, en una ocasió resumí així: "No somos nadie. Somos... nosotros. Es decir, de Cristo y para Cristo solamente. De España y para España solamente. De Valencia y para Valencia solamente". I el 1930, avançant-se a la caiguda de la monarquia, va escriure: "nuestros principios están por encima de todas las formas de gobierno" i, per això, "nuestra actitud habrá de ser la misma frente a cualquier estructuración política del Estado".

Lúcia tingué fama pels seus discursos, pels mitings on no faltava la presència de capellans i, presidint els actes, alguna imatge religiosa